

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 5.12.2018 r.
JOIN(2018) 36 final

**WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW**

Plan działania na rzecz zwalczania dezinformacji

1. WPROWADZENIE

Wolność wypowiedzi jest podstawową wartością Unii Europejskiej zapisaną w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w konstytucjach państw członkowskich. Nasze otwarte społeczeństwa demokratyczne są uzależnione od możliwości dostępu obywateli do zróżnicowanych, możliwych do zweryfikowania informacji, umożliwiających im sformułowanie opinii na temat różnych kwestii politycznych. W ten sposób obywatele mogą świadomie uczestniczyć w debatach publicznych i wyrażać swoją wolę w ramach wolnych i uczciwych procesów politycznych. Takim procesom demokratycznym coraz częściej zagraża celowe, zakrojone na szeroką skalę i systematyczne rozpowszechnianie dezinformacji.

Dezinformację należy rozumieć jako możliwe do zweryfikowania nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd informacje, tworzone, przedstawiane i rozpowszechniane w celu uzyskania korzyści gospodarczych lub zamierzonego wprowadzenia w błąd opinii publicznej, które mogą wyrządzić szkodę publiczną¹. Szkada publiczna obejmuje zagrożenia dla procesów demokratycznych oraz dla dóbr publicznych takich jak zdrowie czy bezpieczeństwo obywateli Unii oraz środowisko. Dezinformacja nie obejmuje niezamierzonych błędów, satyry i parodii ani wyraźnie oznaczonych stroniczych wiadomości i komentarzy. Działania przewidziane w niniejszym planie działania skupiają się wyłącznie na treściach dezinformacyjnych, które są zgodne z prawem Unii lub prawem krajowym. Nie naruszają one przepisów prawa Unii lub państw członkowskich, które mogą mieć zastosowanie, w tym przepisów dotyczących nielegalnych treści².

W następstwie ataku chemicznego w Salisbury i związanych z nim konkluzji Rady Europejskiej³ Komisja i Wysoki Przedstawiciel przedstawili wspólny komunikat w sprawie wzmocnienia odporności na zagrożenia hybrydowe⁴, w którym komunikację strategiczną uznano za priorytetowy obszar dalszych prac. Następnie Rada Europejska zwróciła się „do Wysokiego Przedstawiciela i Komisji, by we współpracy z państwami członkowskimi i zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z marca 2015 r. przedstawili do grudnia 2018 r. plan działania zawierający konkretne propozycje dotyczące skoordynowanej reakcji UE na wyzwania związane z dezinformacją, w tym stosowne mandaty i wystarczające zasoby dla odpowiednich zespołów ESDZ ds. komunikacji strategicznej”⁵.

Niniejszy plan działania stanowi odpowiedź na apel Rady Europejskiej o środki mające na celu „ochronę systemów demokratycznych Unii i zwalczanie dezinformacji, m.in. w kontekście zbliżających się wyborów europejskich”⁶. Opiera się on na istniejących inicjatywach Komisji i pracach grupy zadaniowej ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu w ramach Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych. Określono w nim działania, które mają zostać podjęte przez Komisję i Wysokiego Przedstawiciela, przy wsparciu ze strony Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych oraz we współpracy z państwami

¹ Komunikat w sprawie zwalczania dezinformacji w internecie, COM(2018) 236.

² Komisja zaproponowała ukierunkowane środki w celu rozwiązania problemu rozprzestrzeniania nielegalnych treści w internecie, w tym zalecenie w sprawie działań na rzecz skutecznego zwalczania nielegalnych treści w internecie (C(2018) 1177). Zob. również wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie zapobiegania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym (COM(2018) 640) oraz zmieniona dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych, uzgodniona w dniu 6 listopada 2018 r.

³ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 22 marca 2018 r.

⁴ JOIN(2018) 16.

⁵ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 28 czerwca 2018 r.

⁶ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 18 października 2018 r.

członkowskimi i Parlamentem Europejskim. Plan ten uwzględnia informacje otrzymane od państw członkowskich, w tym w drodze dyskusji w Radzie⁷, Komitetach Stałych Przedstawicieli I i II, Komitecie Politycznym i Bezpieczeństwa, odpowiednich grupach roboczych Rady, a także podczas spotkań dyrektorów ds. komunikacji strategicznej i polityki ministerstw spraw zagranicznych. Uwzględniono w nim również współpracę z kluczowymi partnerami Unii, w tym z Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego i G7⁸.

W komunikacie w sprawie zwalczania dezinformacji w internecie (komunikat z kwietnia) podkreślono kluczową rolę społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego (zwłaszcza platform mediów społecznościowych) w rozwiązywaniu problemu dezinformacji. W ramach działań następczych platformy internetowe i branża reklamowa uzgodniły we wrześniu 2018 r. kodeks postępowania w celu zwiększenia przejrzystości w internecie i ochrony obywateli, zwłaszcza w perspektywie wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2019 r., ale również mając na uwadze perspektywę długoterminową. Obecnie istotne jest, aby podmioty te realizowały cele wyznaczone w kwietniu przez Komisję i w pełni przestrzegały zasad kodeksu postępowania⁹. Ponadto trwają prace nad utworzeniem niezależnej sieci podmiotów weryfikujących fakty w celu zwiększenia możliwości wykrywania i ujawniania dezinformacji. Nie ustają również wysiłki na szczeblu unijnym i krajowym na rzecz wspierania umiejętności korzystania z mediów.

Niniejszemu planowi działania towarzyszy sprawozdanie z postępów w realizacji komunikatu z kwietnia¹⁰. W sprawozdaniu przedstawiono postępy osiągnięte w zakresie różnych działań, w szczególności w odniesieniu do kodeksu postępowania, wspierania bezpiecznego, wiarygodnego i odpowiedzialnego ekosystemu internetowego, działań związanych z podnoszeniem świadomości i umiejętnością korzystania z mediów, a także wspierania niezależnych mediów i wysokiej jakości dziennikarstwa.

Rada Europejska po raz pierwszy odnotowała zagrożenie związane z kampaniami dezinformacyjnymi w internecie w 2015 r., kiedy to zwróciła się do Wysokiego Przedstawiciela o zajęcie się kwestią kampanii dezinformacyjnych prowadzonych przez Rosję. Powołano grupę zadaniową ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu w celu zajęcia się tą kwestią i pogłębienia wiedzy na jej temat. Ponadto, na podstawie wspólnego komunikatu w sprawie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym¹¹, w ramach Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych powołano Komórkę UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych, która zajmuje się wyłącznie analizą takich zagrożeń. Doprowadziło to również

⁷ Zob. debata polityczna „Zwalczanie rozprzestrzeniania się dezinformacji w internecie: wyzwania dla ekosystemu medialnego” oraz konkluzje Rady z dnia 27 listopada 2018 r.

⁸ W ramach zobowiązania z Charlevoix ws. obrony demokracji przed zagrożeniami z zewnątrz przywódcy G7 zobowiązali się do podejmowania skoordynowanych działań w odpowiedzi na praktyki podmiotów zagranicznych, które dążą do osłabienia naszych demokratycznych społeczeństw i instytucji, procesów wyborczych, suwerenności i bezpieczeństwa.

⁹ Zob. również konkluzje Rady z dnia 27 listopada 2018 r.

¹⁰ COM (2018) 794.

¹¹ Mimo że zagrożenia hybrydowe są różnie definiowane i definicje te należy formułować w sposób elastyczny, tak by uwzględniały one zmienny charakter tego rodzaju zagrożeń, pojęcie to oznacza kombinację represyjnych i wywrotowych działań, konwencjonalnych i niekonwencjonalnych metod (tj. dyplomatycznych, militarnych, ekonomicznych i technologicznych), które mogą być stosowane w sposób skoordynowany przez podmioty państwowe i niepaństwowe, by osiągnąć określone cele, przy czym działania te są poniżej progu oficjalnie wypowiedzianej wojny. Zazwyczaj nacisk kładzie się na wykorzystanie podatności danego celu na zagrożenia i kreowanie dwuznaczności, by utrudnić procesy decyzyjne. Kampanie dezinformacyjne prowadzone na masową skalę przy wykorzystaniu mediów społecznościowych w celu kontrolowania dyskursu politycznego lub radykalizowania postaw, rekrutacji „grup-przykrywek” i kierowania nimi mogą być nośnikiem zagrożeń hybrydowych. Zob. JOIN(2016) 18.

do utworzenia Europejskiego Centrum ds. Zwalczenia Zagrożeń Hybrydowych, które dzieli się najlepszymi praktykami i wspiera działania Unii oraz Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w tej dziedzinie.

Mając na uwadze wybory do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. oraz fakt, że do 2020 r. obywatele w państwach członkowskich zgłoszą łącznie ponad 50 razy w poszczególnych wyborach prezydenckich, krajowych lub lokalnych czy regionalnych, należy pilnie zintensyfikować wysiłki na rzecz zapewnienia wolnych i uczciwych procesów demokratycznych. Zagrożenia dla demokracji w dowolnym państwie członkowskim mogą być szkodliwe dla całej Unii. Ponadto dezinformacja często jest ukierunkowana na instytucje europejskie i ich przedstawicieli, a jej celem jest podważenie samego projektu europejskiego. W dniu 12 września 2018 r. Komisja przyjęła środki¹² mające na celu zapewnienie wolnych i uczciwych wyborów europejskich i zaleciła – w razie potrzeby – stosowanie sankcji, w tym w odniesieniu do nielegalnego wykorzystywania danych osobowych, aby wpłynąć na wynik wyborów¹³. Państwa członkowskie muszą pilnie podjąć kroki niezbędne do zachowania integralności swoich systemów wyborczych i infrastruktury wyborczej oraz przetestować je przed wyborami do Parlamentu Europejskiego.

Kampanie dezinformacyjne, w szczególności prowadzone przez państwa trzecie, są często częścią wojny hybrydowej¹⁴, która obejmuje ataki cybernetyczne i hakowanie sieci¹⁵. Istnieją dowody, że zagraniczne podmioty państwowe coraz częściej stosują strategie dezinformacji, aby wpływać na debaty społeczne, tworzyć podziały i ingerować w demokratyczny proces podejmowania decyzji. Strategie te są ukierunkowane nie tylko na państwa członkowskie, ale również na kraje partnerskie wschodniego i południowego sąsiedztwa, na Bliskim Wschodzie i w Afryce.

W kontekście różnych wyborów i referendum w UE odnotowano przypadki dezinformacji generowanej lub rozpowszechnianej przez źródła rosyjskie¹⁶. Udokumentowano kampanie dezinformacyjne dotyczące wojny w Syrii¹⁷, zestrzelenia samolotu MH-17 na wschodzie Ukrainy¹⁸ oraz użycia broni chemicznej w zamachu w Salisbury¹⁹.

¹² Pełny przegląd środków można znaleźć w komunikacie w sprawie zapewnienia wolnych i uczciwych wyborów europejskich, COM(2018) 637 final.

¹³ Sankcje te są uzupełnieniem sankcji przewidzianych w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych (rozporządzenie 2016/679).

¹⁴ Wspólne ramy dotyczące przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym: odpowiedź Unii Europejskiej, JOIN(2016) 18 final.

¹⁵ Ataki cybernetyczne mogą obejmować ukierunkowane włamania w celu zgromadzenia informacji szczególnie chronionych jako działania poprzedzające pojawienie się przecieków lub sfałszowanych przecieków, przejmowanie kont w mediach społecznościowych, prowadzenie kont w mediach społecznościowych przez boty oraz zakłócanie systemów informatycznych (np. nadawców lub komisji wyborczych).

¹⁶ Zob. na przykład sprawozdanie personelu odpowiedzialnego za planowanie polityki oraz Instytutu ds. Badań Strategicznych we Francji: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/information_manipulation_rvb_cle838736.pdf

¹⁷ Wspólne oświadczenie 17 państw członkowskich Organizacji ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW) o atakach chemicznych w Dumie w Syrii: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/manipulation-of-information/article/syria-chemical-attacks-in-douma-7-april-joint-statement-by-france-and-16-other>.

¹⁸ W odniesieniu do kampanii dezinformacyjnej dotyczącej MH-17, zob. grupa zadaniowa ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu: <https://euvsdisinfo.eu/mh17-time-is-running-out-for-disinformation/> oraz <https://euvsdisinfo.eu/flight-mh-17-three-years-on-getting-the-truth-out-of-eastern-ukraine/> oraz oświadczenie wspólnego zespołu śledczego: <https://www.om.nl/onderwerpen/mh17-crash/@104053/reaction-jit-to/>

¹⁹ <https://euvsdisinfo.eu/timeline-how-russia-built-two-major-disinformation-campaigns/>

2. DEZINFORMACJA: ZROZUMIENIE ZAGROŻEŃ I WZMOCNIENIE REAKCJI EUROPEJSKIEJ

Dezinformacja stanowi zmieniające się zagrożenie, które wymaga nieustannych działań dotyczących odpowiednich podmiotów, nośników, narzędzi, metod, priorytetowych celów i skutków. Niektóre jej postaci, a zwłaszcza dezinformacja prowadzona przez państwo, są analizowane przez Komórkę UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych we współpracy z grupami zadaniowymi ds. komunikacji strategicznej Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych oraz przy wsparciu służb państw członkowskich.

Podmioty rozpowszechniające dezinformację mogą działać wewnątrz państw członkowskich lub poza nimi i mogą to być zarówno podmioty państwowe (lub sponsorowane przez rząd), jak i niepaństwowe. Według sprawozdań²⁰ ponad 30 krajów na różne sposoby wykorzystuje dezinformację i prowadzi działania mające wywierać wpływ, w tym na własnym terytorium. Stosowanie dezinformacji przez podmioty w państwach członkowskich jest coraz większym problemem w całej Unii. Na terytorium UE odnotowano również przypadki dezinformacji prowadzonej przez podmioty niepaństwowe, na przykład w odniesieniu do szczepień²¹. Jeśli chodzi o podmioty zewnętrzne, istnieją silne dowody prowadzenia takich działań przez Federację Rosyjską. Jednak inne państwa trzecie również stosują strategie dezinformacji, korzystając z metod stosowanych przez Federację Rosyjską.

Według Komórki UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych dezinformacja ze strony Federacji Rosyjskiej²² stanowi największe zagrożenie dla UE. Ma ona charakter systematyczny, dysponuje odpowiednimi zasobami i jest prowadzona na inną skalę niż dezinformacja prowadzona przez inne państwa. Jeśli chodzi o koordynację, stopień ukierunkowania i konsekwencje strategiczne, dezinformacja rosyjska stanowi część szerszego zagrożenia hybrydowego, w ramach którego wykorzystuje się wiele narzędzi, środków nacisku, a także podmiotów niepaństwowych.

Ciągłe kampanie dezinformacyjne skierowane przeciwko Unii, jej instytucjom i polityce prawdopodobnie nasilą się w okresie poprzedzającym wybory do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. **Wymaga to pilnych i natychmiastowych działań w celu ochrony Unii, jej instytucji i obywateli przed dezinformacją.**

Media społecznościowe stały się ważnym kanałem rozprzestrzeniania dezinformacji, przy czym niekiedy – tak jak w przypadku Cambridge Analytica – treści dezinformacyjne są dostarczane konkretnym użytkownikom, którzy zostali zidentyfikowani w wyniku nieautoryzowanego dostępu do danych osobowych i ich wykorzystania, zaś ostatecznym celem tych działań jest wpłynięcie na wyniki wyborów. Z najnowszych dowodów wynika, że usługi przesyłania wiadomości prywatnych są w coraz większym stopniu wykorzystywane do rozpowszechniania dezinformacji²³. Techniki dezinformacyjne obejmują manipulacje wideo

W odniesieniu do rosyjskiej operacji cybernetycznej ukierunkowanej na OPCW w Hadze, zob.: <https://www.government.nl/latest/news/2018/10/04/netherlands-defence-intelligence-and-security-service-disrupts-russian-cyber-operation-targeting-opcw>

²⁰ Zob. <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/freedom-net-2017>.

²¹ Zob. COM(2018) 245 oraz COM(2018) 244.

²² Walka informacyjna została jednoznacznie uznana za jeden z obszarów rosyjskiej doktryny wojskowej: <https://www.rusemb.org.uk/press/2029>

²³ Według Uniwersytetu w Oksfordzie w tym roku w co najmniej 10 krajach zorganizowano kampanie dezinformacyjne za pośrednictwem platform komunikacji bezpośredniej.

(tzw. *deep fakes*) i fałszowanie dokumentów urzędowych, korzystanie z zautomatyzowanego oprogramowania internetowego (botów) w celu rozpowszechniania i wzmocnienia stwarzających podziały treści i debat w mediach społecznościowych, ataki trolli na profile w mediach społecznościowych i kradzież informacji. Jednocześnie w wielu regionach bardziej tradycyjne metody rozpowszechniania informacji, takie jak telewizja, prasa, strony internetowe i łańcuszki e-mail, nadal odgrywają ważną rolę. Stosowane narzędzia i techniki szybko ewoluują – **reakcja na nie musi ewoluować równie szybko.**

Oprócz podejmowania działań w państwach członkowskich i na całym swoim terytorium, Unia ma istotny interes we współpracy z partnerami w trzech regionach priorytetowych – wschodnim i południowym sąsiedztwie Unii oraz na Bałkanach Zachodnich. Ujawnianie dezinformacji w państwach sąsiadujących z Unią ma charakter uzupełniający w stosunku do rozwiązywania problemu w Unii.

Europejska Służba Działań Zewnętrznych utworzyła specjalne grupy zadaniowe ds. komunikacji strategicznej, w skład których wchodzi eksperci posiadający odpowiednie zdolności językowe i wiedzę, aby sprostać problemowi i opracować strategię reagowania. Eksperci ściśle współpracują ze służbami Komisji w celu zapewnienia skoordynowanego i spójnego podejścia w regionach.

Na podstawie planu działania dotyczącego komunikacji strategicznej, przyjętego w dniu 22 czerwca 2015 r., mandat grupy zadaniowej ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu obejmuje trzy kierunki działań: (i) skuteczna komunikacja i promowanie polityki Unii we wschodnim sąsiedztwie; (ii) wzmocnienie ogólnego środowiska medialnego we wschodnim sąsiedztwie i w państwach członkowskich, w tym wspieranie wolności mediów i wzmocnienie niezależnych mediów oraz (iii) poprawa zdolności Unii do prognozowania i zwalczania działalności dezinformacyjnej prowadzonej przez Federację Rosyjską i reagowania na nią. W odpowiedzi na konkluzje Rady z grudnia 2015 r. i czerwca 2017 r. Europejska Służba Działań Zewnętrznych utworzyła dwie dodatkowe grupy zadaniowe: grupę zadaniową ds. Bałkanów Zachodnich²⁴ dla tego regionu oraz grupę zadaniową ds. Południa²⁵ dla krajów Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej oraz regionu Zatoki Perskiej.

Od momentu jej ustanowienia grupa zadaniowa ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu skutecznie przekazywała informacje o strategiach politycznych Unii w jej wschodnim sąsiedztwie, głównie za pomocą podejścia opartego na kampaniach. Ponadto grupa zadaniowa ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu skatalogowała, poddała analizie i zwróciła uwagę na ponad 4 500 przykładów dezinformacji ze strony Federacji Rosyjskiej, odkryła liczne narracje dezinformacyjne, szerzyła wiedzę na temat narzędzi, technik i intencji kampanii dezinformacyjnych oraz ujawniała je. W centrum uwagi grupy znajdują się kraje Partnerstwa Wschodniego oraz rosyjskie media krajowe i międzynarodowe, a jej działania polegają na ujawnianiu – na podstawie zebranych dowodów – tendencji, narracji, metod i kanałów oraz na zwiększaniu wiedzy na ich temat.

Należy zatem utrzymać mandat grupy zadaniowej ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Wschodu, a mandaty pozostałych dwóch grup zadaniowych ds. komunikacji strategicznej (dotyczących Bałkanów Zachodnich i Południa) należy poddać przeglądowi w świetle rosnącej skali i znaczenia działań dezinformacyjnych w tych

²⁴ Konkluzje Rady o rozszerzeniu oraz procesie stabilizacji i stowarzyszenia z dnia 15 grudnia 2015 r.

²⁵ Konkluzje Rady w sprawie zwalczania terroryzmu przyjęte w dniu 19 czerwca 2017 r.

regionach oraz potrzeby zwiększania świadomości na temat niekorzystnego wpływu dezinformacji.

3. DZIAŁANIA NA RZECZ SKOORDYNOWANEJ REAKCJI UNII NA DEZINFORMACJĘ

Przeciwdziałanie dezinformacji wymaga determinacji politycznej i zgodnych działań oraz mobilizacji wszystkich organów rządowych (w tym organów zajmujących się zwalczaniem zagrożeń hybrydowych, cyberbezpieczeństwem, wywiadem, komunikacją strategiczną, ochroną danych, wyborami, egzekwowaniem prawa i mediami). Powinno to odbywać się w ścisłej współpracy z partnerami o podobnych poglądach na całym świecie. Takie działanie wymaga ścisłej współpracy między instytucjami Unii, państwami członkowskimi, społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym, a zwłaszcza platformami internetowymi.

Skoordynowana reakcja na dezinformację przedstawiona w niniejszym planie działania opiera się na czterech filarach:

- (i) zwiększenie zdolności instytucji Unii do wykrywania, analizowania i ujawniania dezinformacji;
- (ii) wzmocnienie skoordynowanej i wspólnej reakcji na dezinformację;
- (iii) mobilizowanie sektora prywatnego do zwalczania dezinformacji;
- (iv) podnoszenie świadomości i zwiększanie odporności społecznej.

FILAR 1: ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI INSTYTUCJI UNII DO WYKRYWANIA, ANALIZOWANIA I UJAWNIANIA DEZINFORMACJI

Aby skutecznie przeciwdziałać zagrożeniu dezinformacją, konieczne jest wzmocnienie grup zadaniowych ds. komunikacji strategicznej Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, delegatur Unii i Komórki UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych poprzez zapewnienie im dodatkowego wyspecjalizowanego personelu, takiego jak eksperci w dziedzinie eksploracji danych i analizy danych. Dzięki temu możliwe będzie przetwarzanie odpowiednich danych. Ważne jest również zlecenie dodatkowych usług w zakresie monitorowania mediów w celu uwzględnienia szerszego zakresu źródeł i języków oraz prowadzenie dodatkowych badań na temat zasięgu i wpływu dezinformacji. Ponadto konieczne są inwestycje w narzędzia analityczne, takie jak specjalistyczne oprogramowanie do eksploracji, organizowania i agregowania dużych ilości danych cyfrowych.

Wzmocnienie zespołów ds. komunikacji strategicznej Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych odbędzie się w dwóch etapach.

Oczekuje się, że w perspektywie krótkoterminowej budżet na komunikację strategiczną wzrośnie ponad dwukrotnie²⁶ w 2019 r., czemu towarzyszyć będzie wzmocnienie zespołu o co najmniej 11 stanowisk przed wyborami do Parlamentu Europejskiego. W perspektywie średnioterminowej²⁷ złożone zostaną wnioski o rozszerzenie zespołów ds. komunikacji strategicznej i Komórki UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych

²⁶ W trwających obecnie dyskusjach nad budżetem na 2019 r. przewiduje się wzrost środków z 1,9 mln EUR w 2018 r. do 5 mln EUR w 2019 r.

²⁷ Poprzez zmiany w budżecie na 2019 r. lub wniosek w sprawie budżetu na 2020 r.

o dodatkowe stanowiska urzędników w siedzibie głównej, a także o nowe stanowiska w delegaturach w krajach sąsiadujących, tak aby w ciągu najbliższych dwóch lat osiągnąć łączny wzrost liczby pracowników o 50–55 osób.

Powstanie dalsza synergia między służbami Komisji a Europejską Służbą Działań Zewnętrznych, na przykład w zakresie udostępniania narzędzi lub opracowywania kampanii komunikacyjnych.

Podstawę prac nad dezinformacją stanowią analizy zagrożeń i oceny danych wywiadowczych. Należy w pełni wykorzystać wiedzę specjalistyczną Centrum Analiz Wywiadowczych w celu analizy ewoluującego charakteru kampanii dezinformacyjnych.

Grupy zadaniowe ds. komunikacji strategicznej będą ściśle współpracować z odpowiednimi delegaturami Unii i z Komisją, aby zwalczać dezinformację. W szczególności będą współpracować z wewnętrzną siecią Komisji ds. zwalczania dezinformacji, która została utworzona w następstwie komunikatu z kwietnia²⁸.

Państwa członkowskie powinny uzupełniać i wspierać działania instytucji unijnych poprzez zwiększanie zdolności krajowych oraz wsparcie niezbędnego zwiększenia środków dla instytucji Unii.

Działanie 1: Mając na uwadze w szczególności wybory do Parlamentu Europejskiego w 2019 r., ale także perspektywę długoterminową, Wysoki Przedstawiciel we współpracy z państwami członkowskimi wzmocni grupy zadaniowe ds. komunikacji strategicznej i delegatury Unii poprzez dodatkowy personel i nowe narzędzia niezbędne do wykrywania, analizowania i ujawniania działań dezinformacyjnych. W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny również zwiększyć swoje krajowe zdolności w tej dziedzinie oraz wspierać niezbędne zwiększenie zasobów na potrzeby grup zadaniowych ds. komunikacji strategicznej i delegatur Unii.

Działanie 2: Wysoki Przedstawiciel dokona przeglądu mandatów grup zadaniowych ds. komunikacji strategicznej dotyczącej Bałkanów Zachodnich i Południa, aby umożliwić im skuteczne zwalczanie dezinformacji w tych regionach.

FILAR 2: WZMOCNIENIE SKOORDYNOWANEJ I WSPÓLNEJ REAKCJI NA DEZINFORMACJĘ

Pierwsze godziny po wprowadzeniu dezinformacji są kluczowe dla jej wykrycia i analizy oraz reakcji na nią. W związku z tym **zostanie ustanowiony system wczesnego ostrzegania w celu powiadamiania o kampaniach dezinformacyjnych w czasie rzeczywistym** za pośrednictwem specjalnej infrastruktury technicznej. Ułatwi to wymianę danych i ocenę, umożliwi wspólną orientację sytuacyjną, skoordynowane przydzielanie zadań i reagowanie oraz zapewni efektywne gospodarowanie czasem i zasobami.

Mając na względzie utworzenie systemu wczesnego ostrzegania, **każde państwo członkowskie powinno wyznaczyć punkt kontaktowy zgodnie ze swoją strukturą**

²⁸ W skład tej sieci wchodzi przedstawiciele dyrekcji generalnych Komisji i jej przedstawicielstw. Komisja powołała również niedawno grupę roboczą z udziałem Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i Parlamentu Europejskiego, która ma się zająć zwalczaniem dezinformacji przed wyborami do Parlamentu Europejskiego.

instytucjonalną, najlepiej w ramach departamentów ds. komunikacji strategicznej. Taki punkt kontaktowy dzieliłby się ostrzeżeniami i zapewniał koordynację ze wszystkimi innymi właściwymi organami krajowymi, a także z Komisją i Europejską Służbą Działań Zewnętrznych. Pozostaje to bez uszczerbku dla istniejących kompetencji organów krajowych wynikających z prawa Unii lub prawa krajowego lub z innych części niniejszego planu działania. Jeżeli dezinformacja dotyczy wyborów lub funkcjonowania instytucji demokratycznych w państwach członkowskich, krajowe punkty kontaktowe powinny ściśle współpracować z krajowymi sieciami wyborczymi²⁹. W tym przypadku wyniki pracy systemu wczesnego ostrzegania należy udostępnić w ramach europejskiej sieci współpracy wyborczej³⁰, w szczególności w celu wymiany informacji na temat zagrożeń dla wyborów i wsparcia ewentualnego stosowania sankcji. Platformy internetowe powinny współpracować z punktami kontaktowymi, na których opiera się system wczesnego ostrzegania, w szczególności w okresach wyborów, aby dostarczać odpowiednie i terminowe informacje.

System wczesnego ostrzegania powinien być ściśle powiązany z istniejącymi zdolnościami 24/7, takimi jak Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego³¹ i Centrum Sytuacyjne Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych³². Jako kanały wymiany informacji można również wykorzystać Komórkę UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych przy Centrum Analiz Wywiadowczych, jak również odpowiednie grupy robocze Rady. Komisja i Wysoki Przedstawiciel zapewnią regularną wymianę informacji i najlepszych praktyk z kluczowymi partnerami, w tym w ramach grupy G7 i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Szybkie reagowanie za pomocą opartej na faktach i skutecznej komunikacji ma zasadnicze znaczenie dla przeciwdziałania dezinformacji i zniechęcania do niej, w tym w przypadku dezinformacji dotyczącej kwestii unijnych i polityki Unii. Jest to ważne dla wspierania otwartej i demokratycznej debaty wolnej od manipulacji, w tym w kontekście zbliżających się eurowyborów. Instytucje Unii³³ i państwa członkowskie muszą zwiększyć swoją zdolność do skutecznego reagowania i komunikacji. Komisja zwiększyła już finansowanie na rzecz lepszych działań w zakresie komunikacji, realizowanych za pośrednictwem regionalnych programów komunikacji, w tym w sąsiedztwie Unii oraz w jej delegaturach. Wszystkie instytucje Unii aktywnie angażują się w przekazywanie informacji na temat europejskich działań i polityki unijnej. W szczególności przedstawicielstwa Komisji i biura kontaktowe Parlamentu Europejskiego w państwach członkowskich odgrywają

²⁹ Zob. zalecenie C(2018) 5949 w sprawie sieci współpracy wyborczej, przejrzystości w internecie, ochrony przed cyberincydentami i przeciwdziałania kampaniom dezinformacyjnym w kontekście wyborów do Parlamentu Europejskiego. Sieci te będą skupiać krajowe organy wyborcze, regulatorzy w sektorze audiowizualnym, organy ds. cyberbezpieczeństwa i ochrony danych, a także odpowiednie grupy ekspertów, na przykład ds. umiejętności korzystania z mediów. Wraz z instytucjami Unii stanowią one europejską sieć współpracy wyborczej. Europejska sieć współpracy wyborczej zostanie zwołana po raz pierwszy w styczniu 2019 r.

³⁰ Ustanowiona zgodnie z zaleceniem wydanym dnia 12 września 2018 r.

³¹ Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego ustanowiono na mocy art. 7 decyzji 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności.

³² Centrum Sytuacyjne jest stałą jednostką działającą przy Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, zapewniającą monitorowanie i aktualną orientację sytuacyjną na całym świecie. Jest ono częścią Centrum Analiz Wywiadowczych UE i działa jako ośrodek informacji sytuacyjnej dla wszystkich zainteresowanych stron z instytucji europejskich.

³³ W ramach Komisji członkowie kolegium komisarzy, służby rzecznika prasowego oraz przedstawicielstwa Komisji zachowałyby kluczową rolę w przedstawianiu kontrargumentów za każdym razem, gdy pojawiają się błędy w doniesieniach medialnych.

zasadniczą rolę w przekazywaniu dostosowanych do lokalnych potrzeb komunikatów, w tym za pomocą konkretnych narzędzi w celu zwalczania mitów i rozpowszechniania faktów³⁴.

Należy dalej zacieśniać współpracę między państwami członkowskimi a instytucjami Unii, w szczególności pod względem wymiany informacji, wspólnego uczenia się, podnoszenia świadomości, aktywnego przekazywania wiadomości i badań. Konieczna jest lepsza wymiana informacji wywiadowczych między państwami członkowskimi a instytucjami Unii, aby poprawić orientację sytuacyjną i zdolności reagowania. Aktywna i obiektywna komunikacja na temat wartości i polityk Unii jest szczególnie skuteczna, gdy jest prowadzona bezpośrednio przez państwa członkowskie. Dlatego Komisja i Wysoki Przedstawiciel wzywają państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków w zakresie komunikacji oraz do obrony Unii i jej instytucji przed kampaniami dezinformacyjnymi.

Działanie 3: Do marca 2019 r. Komisja i Wysoki Przedstawiciel, we współpracy z państwami członkowskimi, ustanowią system wczesnego ostrzegania w zakresie kampanii dezinformacyjnych, ściśle współpracujący z istniejącymi sieciami, Parlamentem Europejskim oraz Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego i mechanizmem szybkiego reagowania grupy G7.

Działanie 4: Mając na uwadze zbliżające się wybory, Komisja we współpracy z Parlamentem Europejskim zintensyfikuje swoje działania komunikacyjne na temat unijnych wartości i polityk. Państwa członkowskie powinny znacząco wzmocnić własną komunikację na temat unijnych wartości i polityk.

Działanie 5: Komisja i Wysoki Przedstawiciel, we współpracy z państwami członkowskimi, usprawnią komunikację strategiczną w sąsiedztwie Unii.

FILAR 3: MOBILIZOWANIE SEKTORA PRYWATNEGO DO ZWALCZANIA DEZINFORMACJI

Platformy internetowe, reklamodawcy i przemysł reklamowy mają do odegrania zasadniczą rolę w rozwiązaniu problemu dezinformacji, ponieważ skala tego zjawiska jest bezpośrednio związana ze zdolnością platform do wzmacniania, ukierunkowania i rozpowszechniania komunikatów dezinformacyjnych podmiotów działających w złych intencjach. Biorąc pod uwagę wcześniejszy brak wystarczającej reakcji na ten problem, w kwietniu 2018 r. Komisja wezwała platformy internetowe i branżę reklamową do zwiększenia wysiłków. W tym kontekście w dniu 26 września 2018 r. opublikowano kodeks postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji³⁵. Największe platformy internetowe, które podpisały kodeks postępowania, zobowiązały się do przeprowadzenia konkretnych działań przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r.

³⁴ Kilka przedstawicielstw Komisji opracowało dostosowane do warunków lokalnych narzędzia służące zwalczaniu dezinformacji. Są to np. *Les Décodeurs de l'Europe* we Francji, *UE Vero Falso* we Włoszech, *Euromyty.sk* na Słowacji, konkurs na rysunek satyryczny zwalczający mity o UE w Austrii czy seria rysunków satyrycznych w Rumunii.

³⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>. W dniu 16 października pierwotni sygnatariusze dokonali oficjalnego podpisania kodeksu, określając zobowiązania, których każdy podpisujący będzie przestrzegać, oraz tabelę, w której wymieniono najlepsze praktyki oraz najważniejsze etapy ogólnego wdrożenia kodeksu w UE. Wśród pierwotnych sygnatariuszy znajdują się najważniejsze platformy internetowe (Facebook, Google, YouTube, Twitter), dostawcy oprogramowania (Mozilla), reklamodawcy oraz szereg stowarzyszeń branżowych reprezentujących platformy internetowe i przemysł reklamowy. Kodeks postępowania powinien stworzyć bardziej przejrzysty, wiarygodny i odpowiedzialny ekosystem internetowy oraz chronić użytkowników przed dezinformacją.

Komisja wzywa wszystkich sygnatariuszy kodeksu postępowania do szybkiego i skutecznego wdrożenia działań i procedur określonych w kodeksie w całej UE oraz do skoncentrowania się na pilnych i istotnych działaniach w celu zapewnienia integralności wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. Duże platformy internetowe powinny w szczególności natychmiast: (i) zapewnić kontrolę umieszczania reklam i przejrzystość reklam politycznych, w oparciu o skuteczne kontrole tożsamości sponsorów przy zachowaniu należytej staranności, (ii) zlikwidować fałszywe konta aktywne w ich serwisach oraz (iii) zidentyfikować zautomatyzowane boty i odpowiednio je oznaczać. Platformy internetowe powinny również współpracować z krajowymi organami regulacyjnymi ds. mediów audiowizualnych oraz z niezależnymi podmiotami weryfikującymi fakty i naukowcami w celu wykrywania i oznaczania kampanii dezinformacyjnych, w szczególności w okresach wyborów, a także w celu zwiększenia widoczności i lepszego rozpowszechnienia zweryfikowanych treści.

Komisja, z pomocą europejskiej grupy regulatorów audiowizualnych usług medialnych (ERGA)³⁶, będzie monitorować realizację zobowiązań przez sygnatariuszy kodeksu postępowania oraz regularnie informować, czy i w jakim zakresie poszczególne platformy wypełniają zobowiązania. Aby umożliwić skuteczne i kompleksowe monitorowanie, platformy powinny do końca bieżącego roku dostarczyć Komisji aktualne i kompletne informacje na temat działań, jakie podjęły w celu wypełnienia tych zobowiązań. Komisja opublikuje te informacje w styczniu 2019 r. Począwszy od stycznia 2019 r. platformy powinny również regularnie dostarczać pełnych informacji, w tym w odpowiedzi na konkretne zapytania Komisji, na temat sposobu, w jaki realizują one zobowiązania, aby umożliwić ukierunkowane monitorowanie zgodności z kodeksem przed wyborami do Parlamentu Europejskiego. Informacje te również będą publikowane.

Ponadto kodeks postępowania przewiduje, że sygnatariusze przedstawią pełne sprawozdanie po upływie dwunastu miesięcy. Sprawozdania powinny zawierać pełne dane i informacje umożliwiające Komisji przeprowadzenie dokładnej oceny. Na tej podstawie **Komisja, wspomagana przez niezależnych ekspertów i z pomocą ERGA, dokona oceny ogólnej skuteczności kodeksu postępowania.** Komisja może również zwrócić się o pomoc do Europejskiego Obserwatorium Audiowizualnego.

Komisja zauważa, że ogólna skuteczność kodeksu zależy od jak najszerszego udziału platform internetowych i sektora reklamy internetowej. W związku z tym wzywa ona dodatkowe zainteresowane strony do przestrzegania kodeksu.

Działanie 6: Komisja zapewni ściśle i stałe monitorowanie wdrażania kodeksu postępowania. W razie potrzeby, a zwłaszcza mając na uwadze eurowybory, Komisja będzie dążyć do tego, aby jak najszybciej zapewniono skuteczne stosowanie kodeksu. Komisja przeprowadzi kompleksową ocenę po upływie pierwszego 12-miesięcznego okresu stosowania kodeksu. Jeżeli realizacja i skutki kodeksu postępowania okażą się niezadowolające, Komisja może zaproponować dalsze działania, w tym działania o charakterze regulacyjnym.

³⁶ Europejska grupa regulatorów audiowizualnych usług medialnych obejmuje wszystkie właściwe organy regulacyjne wszystkich państw członkowskich. Zapewnia ona Komisji doradztwo techniczne w wielu dziedzinach związanych ze stosowaniem dyrektywy oraz ułatwia współpracę między krajowymi organami regulacyjnymi, a także między krajowymi organami regulacyjnymi a Komisją. Zmieniona dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych dodatkowo wzmocniła rolę tej grupy, w szczególności w odniesieniu do platform udostępniania plików wideo.

FILAR 4: PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I ZWIĘKSZANIE ODPORNOŚCI SPOŁECZNEJ

Większa świadomość społeczna ma zasadnicze znaczenie dla poprawy odporności społecznej na zagrożenie, jakie stwarza dezinformacja. Punktem wyjścia jest lepsze zrozumienie źródeł dezinformacji oraz jej zamiarów, narzędzi i celów, lecz również naszych własnych słabych punktów. Ugruntowana metodyka naukowa mogłaby przyczynić się do określenia najważniejszych słabych punktów w poszczególnych państwach członkowskich³⁷. Konieczne jest zrozumienie, w jaki sposób i dlaczego narracje dezinformacyjne przyciągają obywateli, a czasem także całe społeczności, oraz określenie kompleksowej odpowiedzi na to zjawisko.

Budowanie odporności obejmuje również specjalistyczne szkolenia, konferencje i debaty publiczne, a także inne formy wspólnego uczenia się skierowane do mediów. Obejmuje to również wzmocnienie pozycji wszystkich grup społecznych, a w szczególności poprawę umiejętności korzystania z mediów wśród obywateli, aby umożliwić im zrozumienie, jak wykrywać dezinformację i bronić się przed nią.

Kompleksowa reakcja na dezinformację wymaga aktywnego udziału społeczeństwa obywatelskiego. **W komunikacie i zaleceniu³⁸, które stanowią część zestawu środków na rzecz zapewnienia wolnych i uczciwych eurowyborów (pakiet dotyczący wyborów) wezwano państwa członkowskie do zaangażowania się wraz z mediami, platformami internetowymi, dostawcami technologii informacyjnych i innymi podmiotami** w działania uświadamiające w celu zwiększenia przejrzystości wyborów i budowania zaufania do procesów wyborczych. Aktywne zaangażowanie państw członkowskich i dalsze działania w tym kontekście są niezbędne w okresie poprzedzającym eurowybory.

Niezależne podmioty weryfikujące fakty i naukowcy odgrywają kluczową rolę w pogłębianiu wiedzy na temat struktur wspierających dezinformację i mechanizmów kształtujących sposób rozpowszechniania dezinformacji w internecie. Ponadto dzięki swojej działalności zwiększają wiedzę na temat różnych rodzajów zagrożeń związanych z dezinformacją i mogą przyczynić się do złagodzenia ich negatywnych skutków. Konieczne jest zwiększenie zdolności tych podmiotów do identyfikowania i ujawniania zagrożeń związanych z dezinformacją oraz ułatwienie współpracy transgranicznej. W oparciu o działania przedstawione w komunikacie z kwietnia konieczne jest rozbudowanie krajowych wielodyscyplinarnych zespołów niezależnych podmiotów weryfikujących fakty oraz pracowników naukowych posiadających specjalistyczną wiedzę na temat lokalnego środowiska informacyjnego. Wymaga to wsparcia i współpracy państw członkowskich w celu ułatwienia funkcjonowania europejskiej sieci podmiotów weryfikujących fakty, przy pełnym poszanowaniu niezależności weryfikacji faktów i działalności badawczej. W ramach programu instrumentu „Łącząc Europę”³⁹ Komisja sfinansuje platformę cyfrową, która połączy niezależne krajowe zespoły wielodyscyplinarne.

³⁷ Można by przeprowadzić dalsze badania w ramach prac monitora pluralizmu mediów – projektu współfinansowanego przez Unię Europejską i realizowanego przez Centrum ds. Pluralizmu i Wolności Mediów we Florencji.

³⁸ Zob. zalecenie Komisji w sprawie sieci współpracy wyborczej, przejrzystości w internecie, ochrony przed cyberincydentami i przeciwdziałania kampaniom dezinformacyjnym w kontekście wyborów do Parlamentu Europejskiego, C(2018) 5949.

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument Łącząc Europę, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010.

Aby zwiększyć wiedzę i odporność społeczeństwa, Komisja jeszcze bardziej zaangażuje się w działania w zakresie umiejętności korzystania z mediów, co wzmocni pozycję obywateli Unii w zakresie lepszej identyfikacji dezinformacji i walki z nią⁴⁰. Państwa członkowskie powinny szybko wdrożyć przepisy zmienionej dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych, zobowiązujące je do promowania i rozwijania umiejętności korzystania z mediów⁴¹.

W swoim wniosku dotyczącym programu „Horyzont Europa”⁴² Komisja zaproponowała finansowanie opracowania nowych narzędzi służących lepszemu zrozumieniu i zwalczaniu dezinformacji w internecie. W stosownych przypadkach Komisja będzie również wspierać kampanie informacyjne zwiększające wiedzę użytkowników o najnowszych technologiach (np. *deep fakes*).

Praca niezależnych mediów ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania demokratycznego społeczeństwa. Komisja⁴³ będzie zatem nadal wspierać niezależne media i dziennikarzy śledczych, dzięki którym dezinformacja jest ujawniana. Ponadto Komisja będzie nadal realizować specjalne programy wspierania mediów w swoim sąsiedztwie, obejmujące wsparcie finansowe, a także będzie wspierać profesjonalizację⁴⁴.

Działanie 7: Mając na uwadze w szczególności eurowybory w 2019 r., ale również dłuższą perspektywę, Komisja i Wysoki Przedstawiciel, we współpracy z państwami członkowskimi, zorganizują ukierunkowane kampanie publiczne oraz szkolenia dla mediów i podmiotów kształtujących opinię publiczną w Unii i jej sąsiedztwie, aby zwiększyć świadomość negatywnych skutków dezinformacji. Kontynuowane będą wysiłki na rzecz wspierania pracy niezależnych mediów i wysokiej jakości dziennikarstwa oraz badania nad dezinformacją, aby zapewnić kompleksową reakcję na to zjawisko.

Działanie 8: Państwa członkowskie, we współpracy z Komisją, powinny wspierać tworzenie wielodyscyplinarnych zespołów niezależnych podmiotów weryfikujących fakty i naukowców posiadających szczególną wiedzę na temat lokalnego środowiska informacyjnego w celu wykrywania i ujawniania kampanii dezinformacyjnych w różnych sieciach społecznościowych i mediach cyfrowych.

Działanie 9: W ramach Tygodnia Umiejętności Korzystania z Mediów w marcu 2019 r., we współpracy z państwami członkowskimi, Komisja będzie wspierać współpracę transgraniczną wśród osób zajmujących się kwestią umiejętności korzystania z mediów, a także rozpoczęcie stosowania praktycznych narzędzi służących propagowaniu umiejętności korzystania

⁴⁰ Takie działania obejmą unijną internetową bibliotekę umiejętności korzystania z mediów i centrum wiedzy, a także inne narzędzia korzystania z mediów.

⁴¹ Art. 33a zmienionej dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych.

⁴² COM (2018) 435.

⁴³ Jeżeli program „Kreatywna Europa” zostanie przyjęty, przyczyni się on do wzmocnienia europejskiego sektora mediów informacyjnych, różnorodności i pluralizmu treści dziennikarskich, a także krytycznego podejścia do treści medialnych dzięki umiejętności korzystania z mediów, COM (2018) 438.

⁴⁴ Komisja finansuje projekt „openmediahub” w celu: (i) zapewnienia dziennikarzom w krajach sąsiadujących umiejętności niezbędnych do niezależnego i obiektywnego dziennikarstwa; (ii) zwiększenia umiejętności personelu redakcyjnego oraz (iii) wzmocnienia sieci specjalistów w dziedzinie mediów oraz dziennikarzy w sąsiedztwie. Jeśli chodzi o Bałkany Zachodnie, Komisja udziela wsparcia finansowego na rzecz utworzenia sieci stowarzyszeń dziennikarskich, budowy zaufania do mediów oraz wzmocnienia systemów sądowniczych w celu ochrony wolności słowa. W tym obszarze Komisja wspiera także media publiczne oraz nowe media niezależne, jak również poprawę jakości i profesjonalizmu w dziennikarstwie.

z mediów przez obywateli. Państwa członkowskie powinny szybko wdrożyć przepisy dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych dotyczące umiejętności korzystania z mediów.

Działanie 10: W związku ze zbliżającymi się eurowyborami w 2019 r. państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczne działania następcze w odniesieniu do pakietu dotyczącego wyborów, a w szczególności zalecenia. Komisja będzie ściśle monitorować wdrażanie pakietu oraz, w stosownych przypadkach, zapewni odpowiednie wsparcie i doradztwo.

4. WNIOSKI

Dezinformacja jest poważnym wyzwaniem dla europejskich demokracji i społeczeństw, a Unia musi zająć się tym problemem, zachowując wierność europejskim wartościom i swobodom. Dezinformacja podważa zaufanie obywateli do demokracji i instytucji demokratycznych. Przyczynia się również do polaryzacji poglądów społeczeństwa i ingeruje w demokratyczne procesy decyzyjne. Może być również wykorzystana do podważania europejskiego projektu. Takie działanie może mieć znaczące niekorzystne skutki dla społeczeństwa w całej Unii, w szczególności w okresie poprzedzającym wybory do Parlamentu Europejskiego w 2019 r.

Aby zachować proces demokratyczny i zaufanie obywateli do instytucji publicznych zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, konieczne są zdecydowane zobowiązania i szybkie działania. W niniejszym planie działania określono kluczowe działania mające na celu zwalczanie dezinformacji w ramach skoordynowanego podejścia instytucji unijnych i państw członkowskich. Podkreślono również priorytetowe środki, jakie poszczególne podmioty powinny podjąć przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. Państwa członkowskie powinny zwiększyć swoją solidarność i bronić Unii przed atakami hybrydowymi, w tym atakami z użyciem dezinformacji.

Jednocześnie – i w perspektywie długoterminowej – celem jest zwiększenie odporności Unii i jej sąsiadów na dezinformację. Wymaga to stałych i nieprzerwanych wysiłków na rzecz wspierania edukacji i umiejętności korzystania z mediów, dziennikarstwa, podmiotów weryfikujących fakty, naukowców i społeczeństwa obywatelskiego ogółem.

W związku z powyższym Komisja i Wysoki Przedstawiciel:

- przypominają, że niezbędne jest wspólne działanie wszystkich odpowiednich podmiotów instytucjonalnych, a także sektora prywatnego, w szczególności platform internetowych, oraz całego społeczeństwa obywatelskiego, aby skutecznie zwalczać wszystkie różne aspekty zagrożenia związanego z dezinformacją;
- wzywają Radę Europejską do zatwierdzenia niniejszego planu działania;
- wzywają państwa członkowskie do współpracy w realizacji działań określonych w niniejszym planie działania;
- w pierwszej kolejności wzywają wszystkie właściwe podmioty do wprowadzenia tych działań, które są pilne i istotne w perspektywie przygotowań do nadchodzących eurowyborów w maju 2019 r.